

BELEČ, unutrašnjost crkve Marije Snježne

BELI, naselje na otoku Cresu. Na mjestu pretpov. gradine bilo je rim. naselje, a u ranomu srednjemu vijeku utvrđeni *castrum*. Nepravilno i gusto gradsko tkivo u nizovima povezanih dvokatnih kuća otvara se na najvišoj točki humka u trg s javnom cisternom u sredini i sa sakralnim objektima sa strane. Tu je romanički zvonik, župna crkva s romaničkom supstrukcijom (povećana u XVIII. st.), loža (s ugrađenim fragmentom pletera), naslonjena na župnu crkvu i mala romanička crkva *Sv. Marije*. U sakristiji su križevi od bakrenoga lima iz XIII–XIV. st. U okolici su ruševine pet romaničkih crkvice, a u Dolu je napuštena jednobrodna romanička crkva *Sv. Lovreča* s tri polukružne apside što su upisane u ravni perimetar zida. Na groblju je gotička, šiljasto nadsvođena bratovštinska crkva *Sv. Antuna* (poč. XV. st.). — Na više mjesta u selu su glag. natpisi.

LIT.: B. Fučić, Izvještaj o putu po otocima Cresu i Lošinju, Ljetopis JAZU, 1949, 55. — A. Mohorovičić, Analiza razvoja urbanističke strukture naselja na otocima zapadnog Kvarnera, ibid., 1956, 61. str. 464–466. — B. Fučić, Glagoljski natpisi, Zagreb 1982. — Isti, Apsyrtides, Mali Lošinj, 1990.

BELI MANASTIR, gradić u Baranji. Otkrivena su dva prapovijesna naseobinska sloja sa zemunicama; stariji, eneolitički s obilježjem badenske kulture i mlađi, iz srednjega brončanoga doba, potom grobovi kasnoga brončanoga doba iz ←XII. st. (kultura žarnih polja) i tragovi iz doba seobe naroda u V. st. (ostrogotski). — U sr. vijeku tu je bio samostan (*Pel-Monoštor*).

Barokna župna crkva *Sv. Martina*, građena 1777, obnovljena je u XIX. i XX. st. Parohijska crkva iz 1759. ima vrijedne arhit. elemente iz XVIII. st. (bačvasti drveni svod, ikonostas).

LIT.: K. Vinski-Gasparini, Iskopavanje prehistorijskog naselja u Belom Manastiru, Osječki zbornik, 1956, 5. — Horvat–Matejčić–Prijatelj, Barok.

K. V. G.

BELINA, Drago, naivni kipar (Klupci kraj Krapinskih Toplica, 29. IX. 1928). Po zanimanju brusar noževa. Rezbari u drvu od 1958, izlaže od 1962. Prvu samostalnu izložbu imao u Zagrebu 1972. Varira motive iz zemljoradničkog života, oblikuje prizore iz pučke predaje i legende (*Matija Gubec*). Njegovi likovi u punoj plastici pripadaju pučkom ekspresionizmu.

LIT.: V. Maleković, Drago Belina (katalog), Zagreb 1981.

R.

BELINA, Pavao, kipar, brat laik u pavlinskom samostanu u Remetama (? — Remete, 27. X. 1715). Vjerojatno s T. Jurjevićem sudjelovao pri izvedbi mramornih oltara *Posljednje večere* i *Sv. Luke* u zagrebačkoj katedrali (1703) i sadašnjega gl. oltara u Remetama (1705–06).

LIT.: Ž. Jiroušek, Kiparska djela iz stare zagrebačke katedrale, Jutarnji list, 24. XII. 1939. — D. Baričević, Umjetnički spomenici Remeta u drvetu i kamenu, Kaj, 1979, 3–5, str. 108, 112.

BELKOVIĆ, Dragica, naivna kiparica (Hlebine, 15. VI. 1931). Prve skulpture načinila 1967. Izlagala samostalno (Hlebine, Trebnje, Koprivnica, Zlatar, Zagreb) i na zajedničkim izložbama (Hamburg, Split, Zagreb, Torino, Stuttgart,